

AVRUPA'DA İSLAM DÜŞMANLIĞI

DİASPORA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Haziran 2016 Raporu
Yazan: Büşra KEPENEK

DİASPORA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

AVRUPA'DA İSLAM DÜŞMANLIĞI

2016 yılının ilk yarısında Müslümanlar ön yargı, dışlama, ayrımcılık ve şiddete maruz kalmaya devam etmiş, artan terör olaylarının faturası Müslümanlara kesilmiş ve savaştan kaçan sığınmacılar kendilerini adeta bir kültür savaşının içinde bulmuştur. Sığınmacılardan beklenen derhal bir eklemlenme olmasına rağmen yıllar yılı Avrupa'da bulunup batı değerlerine entegre olan Müslümanlar için de durumun çok iç açıcı olduğu söylenememektedir. Kendi bireysel alanlarında dahi özgür olamamakta, İslamla birlikte görünür olduklarında ise eleştirilerin odağı olmaktadır.

Bu ayki raporda temel olarak Avrupa'da artan şiddet ve ayrımcılık eylemleri üzerinde durulmuştur.

Şiddet Eylemleri

Avrupa'ya doğru yönelen göç hareketi ve artan terör olayları batı dünyasında 11 Eylül'den beri var olan önyargıları iyice pekiştirmekte ve bu durum toplum nezdinde aşırı sağa daha olumlu bakılması sonucunu doğurmaktadır. Alman toplumu özelinde duruma bakılacak olursa Almanya'da Leipzig Üniversitesi'nin yaptığı bir araştırma'ya göre, Alman toplumunda radikal görüşler yayılmış, toplumun önemli kesimlerinde Müslüman karşıtlığı artmıştır. Araştırmada ayrıca aşırı sağcı çevrelerde şiddet eğiliminin yükseldiğine dikkat çekilmekte, radikal görüşlülerin siyasi olarak kendilerini Almanya için Alternatif (AfD) partisiyle özdeşleştirdikleri de görülmektedir¹.

Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International)'nin hazırladığı "*Güvensizlik içinde yaşamak: Almanya, ırkçı şiddet kurbanlarını nasıl yüzüstü bırakıyor*" başlıklı rapor, Almanya'da ırkçılık sorununa ve ırkçılığın kurumsal boyutuna dikkat çekmekte ve Almanya'da kurumsal ırkçılığın varlığını ispatlayan verileri ortaya koymaktadır. 2013-2015 yılları arasındaki verileri kapsayan rapor, 2000-2007 yılları arasında Nasyonal Sosyalist Yeraltı (NSU) terör örgütünün işlediği cinayetlerin aydınlatılması ve ırkçı saldırılar sonrası devlet kurumlarının işleyişindeki sakatlıkların görülmesi açısından önem teşkil etmektedir. NSU cinayetlerinde kurbanlara alenen suçlu muamelesi yapıldığı görülmektedir aynı şekilde suçların araştırılmasında ya da kovuşturulmasında kurbanların durumu herhangi bir rol oynamamaktadır. Bir olay

¹ "Almanya radikalleşiyor" - <http://www.dw.com/tr/almanya-radikalle%C5%9Fiyor/a-19332507>, Erişim Tarihi: 15.06.2016

gerçekleştğinde polis sadece kendi izlenimlerini, bilgilerini kovuşturmaya dahil etmekte, mağdurun ya da şahitlerin değerlendirmeleri genellikle göz ardı edilmektedir. Polisler çoğu kez ırkçı şiddet vakasıyla karşı karşıya olduklarından habersizdirler. Ayrımcılık ya da ırkçılık suçlarında bu tarz durumların meydana gelmesi kovuşturmaya girmeyen ırkçılıkla ilgili ayrıntıların mahkemelerde ırkçı saldırıların, adi bir suç gibi değerlendirilmesine, suçun cezasız kalmasına veya yetersiz cezalandırılmasına neden olmaktadır². Bu durum suçun ceza yoluyla caydırıcılığına engel olmakta ve şiddet tehlikesinin varlığının devamına sebep olmaktadır.

Almanya’da özellikle mültecilere yönelik şiddet eylemlerinde artış yaşanmıştır. Almanya’da Federal Suç Dairesi Kriminal Suçlar Direktörü Marc Schmitz, 2016 yılının ilk yarısında sığınmacılara karşı işlenen şiddet eylemlerinin sayısının çok yüksek olmasının ürkütücü olduğunu söylemiştir. Almanya’da 2016’nın Ocak ayından Haziran ayının ortasına kadar sığınmacı yurtlarına yönelik 563 suçun işlendiğini belirterek, bunların 51’inin kundaklama olduğunu ifade etmiş, bunun yanı sıra sığınmacı yurtlarının dışında, kamuya açık yerlerde de sığınmacılara karşı 147’si şiddet eylemi olmak üzere 824 suçun işlendiğine işaret etmiştir. Şiddet yalnızca sığınmacılara yapılmamaktadır. Sığınmacı konularıyla ilgilenen siyasetçi, belediye başkanı veya polis gibi resmi görevlilere karşı da bu yıl 202 saldırının gerçekleştirildiği kaydedilmiştir³. Sığınmacıların toplumdaki diğer “öteki” gruplara göre daha savunmasız oluşu onları saldırılara açık hale getirmekte, aşırı sağ gruplar tarafından sürekli taciz edilmelerine sebep olmaktadır.

İsviçre’de de durum benzer bir şekilde seyretmektedir. Federal Irkçılık ve Ayrımcılık Komisyonu Başkanı Martine Brunschwig Graf, İsviçre’de bir yıl içinde Müslümanlara karşı ırkçılık ve ayrımcılık eylemlerinde artış olduğunu söylemiştir. İsviçre’de ırkçılık hareketlerinin başlıca sebebinin Avrupa’da yaşanan göç ve terör örgütlerinin eylemleri olduğunu belirten Graf, ırkçılığın son bir yıl içinde İsviçre’de devamlı yükselme eğiliminde olduğunu ifade etmiştir⁴.

² “Germany: Living In Insecurity: Germany Is Failing Victims Of Racist Violence” - <https://www.amnesty.org/en/documents/eur23/4112/2016/en/>, Erişim Tarihi: 09.06.2016

³ “Almanya’da şiddet eylemleri ürkütücü boyutta” - <http://www.trthaber.com/haber/dunya/almanyada-siddet-eylemleri-urkutucu-boyutta-257266.html>, Erişim Tarihi: 20.06.2016

⁴ “İsviçre’de İslam düşmanlığı yükselişte” - <http://www.yenisafak.com/dunya/isvicrede-islam-dusmanligi-yukseliste-2478049>, Erişim Tarihi: 09.06.2016

Artan terör olayları Müslümanların sürekli önyargıların hedefi olması sonucunu doğurmaktadır. Terör gibi şiddet içerikli eylemlerin sonucunda Müslümanlara yönelik şiddetin artması çift taraflı mağduriyet yaratmakta bu durumdan aşırı sağ ve terör grupları kazançlı çıkmaktadır. Müslümanlıkla teröristliği eş gören aşırı sağ Müslümanlara saldırmakta beis görmemekte ve kendisini aklamak için “İslami terör”ü kullanmaktadır.

İsveç'in başkenti Stockholm'de, camiden ayrılan Müslümanlara, 50 kişilik siyah giyimli bir grup ırkçı sözler yöneltip taşlamıştır. Saldırı sonrası açıklama yapan Stockholm Emniyet Müdürlüğü Basın Sözcüsü Mats Eriksson, olaya şahit olan vatandaşlardan yardım isterken, şu ana kadar olayla ilgili kimsenin gözaltına alınmadığını söylemiştir⁵.

Sadece farklı olduğu için şiddete maruz bırakılmanın geçen yüzyıllara ait bir hastalık olduğu zannedilirken bu tür eylemler Avrupa'nın vicdan zafiyetinin boyutunu göstermesi açısından örnek teşkil etmektedir. 19. Yüzyıl Amerika'sının -Ku Klux Klan- utancına benzer bir durum modern Avrupa'da yaşanmaktadır. Avrupa'nın “zencileri” bugün Müslümanlardır. Yasalar düzenlenip caydırıcı önlemler alınmazsa Avrupa'daki Müslümanların durumu vahametini korumaya devam edecek, bir sonraki şiddet adımının ne olacağı endişelerin odağını oluşturacaktır.

Futbolda ayrımcılık

Avrupa'da siyasetten spora hemen her alanda farklı gerekçelerle ifade edilen ötekileştirme ve düşmanlık içeren Müslümanlara karşı olumsuz tutum ve davranışlar gittikçe daha görünür hale gelmektedir. Avrupa futbol şampiyonasının da başlamasıyla özellikle spor alanında ırkçılık ve İslam düşmanlığını belirgin hale getiren olaylar gerçekleşmiştir.

Geçen ay şekerleme üreticisi Ferrero, Avrupa Futbol Şampiyonası'na özel bir sürüm hazırlayarak Kinder çikolataların ambalajlarında yer alan fotoğrafları değiştirmiş, (Bkz: Resim1) çikolataların üzerinde Alman millilerin çocukluk fotoğraflarına yer vermiştir. İçerisinde babası Ganalı olan Jerome Boateng ve Türk bir ailenin çocuğu olan İlkay Gündoğan'ın fotoğrafları da bulunan bu yeni ürün yabancı düşmanı PEGİDA (Batının İslamlaşmasına Karşı Yurtsever Avrupalılar)'nın taraftarlarını rahatsız etmiş, “Pegida BW-Bodensee” adlı Facebook sayfasında çikolata ambalajları “Hiç çekinmeden yapılabilir. Bunlar gerçekten satılıyor mu yoksa bu bir şaka mı?” sözleriyle paylaşılmış, paylaşımın altına

⁵ “İsveç'te cami cemaatine ırkçı saldırı” - <http://www.dunyabulteni.net/manset/367279/isvecte-cami-cemaatine-irkci-saldiri>, Erişim Tarihi: 14.06.2016

PEGİDA taraftarlarından bir dizi ırkçı yorum gelmiş, firmanın reklam kampanyasının boykot edilmesi istenmiştir⁶. Bu tür yorumlar Alman olmayanların halk nezdinde kabul görülemediğini simgeleştirir mahiyettedir. Yalnızca toplum tarafından değil Boateng'e yönelik ayrımcılık siyasi kanatta da devam etmiş, Sağ popülist Almanya için Alternatif Parti (AfD)'nin Genel Başkan Yardımcısı Alexander Gauland, Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung'a verdiği demeçte, Alman Milli Takımı'nın başarılı oyuncusu Boateng'le ilgili hakaret içeren sözler sarf etmiştir. Gauland, "İnsanlar Boateng'i başarılı bir futbolcu olarak görüyor ama Boateng gibi birini komşu olarak istemiyorlar" demiştir⁷. Boateng Almanya'da doğmuş, büyümüş, annesi Alman olan ve Alman değerleriyle herhangi bir sorunu olmayan başarılı bir futbolcudur. Sadece babasının Ganalı ve siyahi olması onun toplumca "istenmeyen" kişi olmasına yetmiştir. Durum yarı Alman olan Boateng için böyle ötekileştiriciyken yine Almanya'da aşırı sağcı AfD Partisi Genel Başkanı Frauke Petry'nin Türk kökenli futbolcu Mesut Özil'e karşı tutumu "gerçek" Alman olmayanlara sadece ihtiyaç dahilinde tahammül edildiğini gösterir mahiyettedir. Petry, Özil'in milli maçlarda Alman ulusal marşını okumamasını eleştirmiş, Özil için "Alman gençlere kötü örnek oluyor" ifadelerini kullanmıştır. İktidara gelmeleri halinde ülkedeki minareleri yasaklayacaklarını söyleyen Alman siyasetçi Petry, Özil'in umre ziyaretinde bulunmasını da eleştirmiş, "Mekke'yi ziyaret etmek bilindiği üzere bir Müslüman'ın dini görevlerinden biri ancak bunun tüm dünyaya gösterilmesinin uygun olup olmadığı tartışmalı." diye konuşmuştur⁸. Bu zihniyete göre futbolcular sadece oynadıkları oyun açısından bir değere tabidir ve kamusal hayatta birey olarak bir değeri bulunmamaktadır.

⁶ "Kinder yabancı düşmanı Pegida'yı kızdırdı" - <http://www.dw.com/tr/kinder-yabanc%C4%B1-d%C3%BC%C5%9Fman%C4%B1-pegiday%C4%B1-k%C4%B1zd%C4%B1rd%C4%B1/a-19282525>, Erişim Tarihi: 25.05.2016

⁷ "Boateng'e ırkçı saldırı" - <http://www.aljazeera.com.tr/haber/boatenge-irkci-saldiri>, Erişim Tarihi: 30.05.2016

⁸ "İrkçı partiden Mesut Özil'e ulusal marş eleştirisi" - http://www.ntv.com.tr/dunya/irkci-partiden-mesut-ozile-ulusal-mars-elestirisi,EAq0QUcs5kiieATLH1Hc2A?_ref=infinite, Erişim Tarihi: 07.06.2016

Kaynak: <http://www.dw.com/>

Yine, Real Madrid'in Cezayir asıllı Fransız forvet oyuncusu Benzema, EURO 2016 kadrosuna alınmamış buna ilişkin olarak "Çok baskı yapıldığından emin olduğunu, bazı gazetecilerin, televizyon programlarından gerçek dışı iddialar ortaya attığını" vurgulamıştır. İspanyol gazetesi Marca'ya yaptığı açıklamada, milli takım teknik direktörü Didier Deschamps için "Fransa'nın ırkçı bir kesiminin baskısı altında kaldı." ifadesini kullanmıştır. Fransa'daki son iki seçimde aşırı sağcı partinin 2. sırada çıktığını hatırlatan Benzema, Fransa Milli Takımı'na çağrılmaması kararının sadece Deschamps tarafından alındığı hususunda şüphelerinin olduğunu belirtmiştir⁹.

Aşırı sağcı Ulusal Cephe Partisi milletvekili Marion Marechal-Le Pen, sosyal medya hesabından konuyla ilgili yaptığı açıklamada, "Fransa'da doğan ve yetişen Benzema, bu ülke sayesinde milyoner oldu. Mutlu değilse gidip Cezayir Milli Takımı'nda oynayabilir." ifadelerini kullanmıştır¹⁰.

Le Pen'in bu söylemi aşırı derecede ötekileştirici ve karşıdakini değersizleştiricidir. En ufak bir uyuşmazlık meydana geldiğinde -kendisini nereye ait hissettiğine bakılmaksızın- kökeni nereye aitse oraya iteleme, Müslümanların kendilerini Avrupa'ya ait hissedememeleri sonucunu doğurmakta ve Avrupa toplumuna entegre olamamaları sonucunu doğurmaktadır.

Kapak Resmi: <http://www.telesur.tv.net/>

⁹ "Benzema: Deschamps ırkçı bir kesiminin baskısı altında kaldı" - http://tr.eurosport.com/futbol/euro-2016/2016/benzema-deschamps-irkci-bir-kesiminin-baskisi-altinda-kaldi_sto5630148/story.shtml, Erişim Tarihi: 01.06.2016

¹⁰ "Benzema'ya aşırı sağcı partiden cevap: Cezayir adına oynasın!" - http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/futbol/544642/Benzema_ya_asiri_sagci_partiden_cevap__Cezayir_adina_oynasin_.html, Erişim Tarihi: 02.06.2016